

Огнян Минчев: Анонимни милиционерски шайки работят за оспорване на вота

- Честни ли ще бъдат изборите на 12 май в сравнение с 2009 г., г-н Минчев?

- На организациите, които искат да осигурят демократични и законови правила в кампанията, в изборния процес и в отчитането на резултатите, ще им бъде трудно. Защото се намираме в най-острастената и най-истеризираната политическа кампания от последния близо четвърт век. В нея доминират негативните послания и компромати, стигащи до невероятна низост. Не става въпрос само за това, че има политически сили, заинтересувани по-малко хора да гласуват на 12 май. Има задкулисни организирани интереси, за които е изгодно тези избори да бъдат бламирани и опорочени до степен, в която изборният резултат да не бъде смятан за легитимен от институциите и редовите граждани.

- Очаквате оспорване на изборния резултат?

- Да. И забелязвам, че се поддържа висока степен на пропагандна истерия около потенциалната възможност за фалшифициране на изборните резултати. Тази опасност винаги е съществувала при избори, защото винаги е съществувал факторът административен натиск, всякакъв вид манипулиране на секционни комисии, купуване на гласове и т.н. В тази кампания виждаме и още нещо - непрекъснато публично пророкуване, прогнозиране за нелегитимност и неизбежно фалшифициране на предстоящия вот. А това обещава горещи дни по време на изборите и след тях.

- Ще обърне ли резултата за ГЕРБ "маслото", което наля в скандала с подслушванията Мирослав Найденов?

- Въпреки разнопосочната истерия, която се разгръща в изборната кампания, мнозинството български граждани остават трезви и разумно преценяват ситуацията. Демоскопските сондажи, на които имам доверие, показват, че обществените ориентации са стабилни. Т.е. истерията по повърхността на сцената не засяга дълбочинно ориентацията на гражданите.

- Дали раздяла на Борисов с Цветанов, което, знаем вече, няма да се случи, е условие за успех или неуспех на ГЕРБ на 12 май?

- В условията на особено ожесточена предизборна битка като сегашната подобни смени се правят много трудно. В този смисъл раздялата на ГЕРБ с Цветанов едва ли е вероятна.

Отделен въпрос е какви ситуации, обстоятелства и размествания ще се случат след 12 май. Създаването на правителство в следващия парламент ще бъде почти сизифовска задача.

- 150-хиляден уличен протест не успя да сваля подкрепата за ГЕРБ, но според анализатори, скандалът с подслушването май ще успее. Вярвате ли?

- Мощният обществен протест на част от обществото не можа да разклати драматично подкрепата за доскорошните управляващи сред други обществени слоеве поради поляризацията на обществените нагласи. В този смисъл не можем да очакваме и в резултат на достигашата до кресчендо, дори до истерия кампания позицията на избирател от едната част на спектъра да се премести в другата му част. Обществото

отново е разделено. Нагласите срещу ГЕРБ са мощни и масови. Същевременно тази партия запазва уникално висока обществена подкрепа след 4 г. управление. Разбира се, ГЕРБ може само да мечтае за резултата от 2009 г., но никога през изтеклия четвърт век управляваща политическа партия не е отивала на избори след един мандат управление с толкова висок сравнителен резултат, какъвто се очертава за ГЕРБ сега.

- Социолозите също са разделени за успеха на ГЕРБ - една група в тази гилдия регистрират 5-7% дистанция с БСП, други - 1-2%, трети - 9-10%. Кое е достоверно?

- Според стойностните, професионалните социологически сондажи ГЕРБ има известна преднина пред БСП. Тя не е гранична от типа 0,5-1%, както някои напазарувани социолози се опитват да внушат. Не е и в съотношение 2:1 в полза на ГЕРБ, каквито резултати също имаше. Засега ГЕРБ има преднина, която не е незначителна. Какво ще се случи с тази преднина до деня на изборите, е трудно да се каже.

Иначе срещу тези, които подкрепят ГЕРБ и одобряват начина на управление през последните 4 г., стои една алтернативна общност, която е все по-категорично и все по-полярно настроена срещу възможността бившите управляващи да повторят своя мандат. Тази общност само частично се препокрива с избирателите на БСП. Така че обществената поляризация създава възможността, от една страна, да имаме масови протести - особено в София и Варна. А от друга - съществена част от населението да продължава да подкрепя ГЕРБ.

- Как би изглеждал изборният резултат за БСП?

- Онова, което на БСП се наложи траматично да осъзнае в рамките на тази кампания, е, че атаката срещу противниците не води до повишаване на собствената популярност и собствения изборен резултат.

БСП е закована на 17-18% дял от всички избиратели и нищо не е в състояние да я мръдне от това ниво. Аз съм категоричен, че БСП се намира на границата между основна - голяма политическа сила, и политическа сила от втори порядък, тъй като партията не успя през последния четвърт век да привлече симпатизанти сред по-младите поколения. Нейната подкрепа продължава да идва главно от биографичния вот на по-възрастните поколения, поради което избирателната основа бавно и неотвратимо се стеснява по естествени причини. За разлика от други политически партии БСП има много силно и стабилно ядро, но и изключително малка периферия. А това означава, че не може

да привлече допълнителни гласове, което се вижда в досегашната кампания. Вместо да донесат бонуси на БСП като основна опозиционна сила, протестите допълнително източиха онези 2%, които тя придоби от националистическите гласове в полза на АЕЦ "Белене" в и около референдума. Тези 2% се оттекоха към радикалната националистическа и радикалната левичарска периферия. Кампанията не оказва особено въздействие върху шансовете на БСП. На "Позитано" трябва да се примирят с кампания "ГЕРБ да не управлява", вместо да разчитат на призива "БСП да управлява".

- Вход за кои партии отваря в новия парламент евентуален срив на ГЕРБ заради скандалите?

- Изключително негативната кампания, която се води от върлуващи по терена анонимни милиционерски шайки с цялата й мръсотия, цели да отблъсне избирателите. Колкото по-малко хора отидат до урните, толкова по-голям е шансът за партии на

границата от 1% или 4% да постигнат целите си. В такава ситуация и партиите с фиксиран резултат като БСП могат да постигнат по-голям относителен дял. А тези с по-голяма и гъвкава периферия като ГЕРБ могат да бъдат редуцирани до по-нисък резултат. Дали това ще се случи, остава да видим.

- Всички социолози регистрират висок дял колебаещи се дали и за кого да гласуват. Няма ли те да решат вота на 12 май?

- Според мен има известно разколебаване сред периферия от избиратели, които не бяха решили дали да гласуват. Според социолозите в предходните сондажи 55-58% от хората декларираха готовност да гласуват. Сега са с 2% по-малко, или максимум 56%. Дали това намаление ще се окаже невъзстановимо, предстои да разберем. Но каквато и да е кампанията на бившите управляващи, опозицията, другите партии и анонимните фактори, към момента ориентацията в обществото, са общо взето, стабилни. Поради което и се наблюдава една истерична немощ сред значителни сектори на политическата класа да променят тези ориентации, което пък води до решимостта на всяка цена да се бламират изборите или да се обявят за фалшифицирани.

- Какви са вариантите за управление след вота?

- Още преди няколко месеца бе очевидно, че дори ГЕРБ да се окаже най-голямата партия в следващия парламент, резултатът е далеч от шанса за собствено мнозинство. Близко е до ума, като се има предвид, че резултатът на ГЕРБ през 2009 г. беше толкова внушителен благодарение на мажоритарните кандидати, мнозинството от които бяха спечелени от ГЕРБ и от ДПС. Ако го нямаше този мажоритарен компонент по настояване на БСП в изборния закон от 2009 г., резултатът на ГЕРБ тогава щеше да е по-нисък.

Затова вариантите са няколко. Първи е ГЕРБ да направи правителство на малцинството - труднопостижимо в политическата изолация, в която сега е изпаднал. Вторият е да се опита да направи коалиционен компромис с други партии, което заради голямата им политическа и психологическа дистанция от ГЕРБ прави тази задача трудна, макар и не невъзможна. Преди избори се говори едно, а след тях се прави друго.

Следващ вариант е да се сформира коалиция около БСП. Но предизборните сондажи не дават особено големи шансове това да се случи на БСП и на потенциалните партньори. За разлика от 2005 г., БСП, ДПС и някоя трета партия, заместваща тогавашното НДСВ, трудно ще направят същото парламентарно мнозинство.

С политолога ОГНЯН МИНЧЕВ разговаря Мила Гешакова